

PRODAJNE ZMOGLJIVOSTI V TRGOVINI NA DROBNO, SLOVENIJA

METODOLOŠKA POJASNILA

Namen statističnega raziskovanja

Viri podatkov

Enota opazovanja

Način zbiranja podatkov in zajetje

Obdelava podatkov

Definicije

Način prikazovanja podatkov

Sestavil:

Zadnjič spremenjeno:

Namen statističnega raziskovanja

Zbrani podatki prikazujejo osnovne prodajne zmogljivosti v trgovini na drobno. Iz teh podatkov dobimo – na podlagi ustreznih preračunov – tudi podatke o velikosti prodajnega prostora na prodajalno in o številu prodajaln na prebivalca. Podatki so prikazani po različnih teritorialnih enotah. Iz njih je razvidna razprostranjenost prodajaln po posameznih vrstah prostorskih enot. Podatki so kot presek stanja pomembni za načrtovanje razvoja trgovinske dejavnosti v lokalnih in večjih skupnostih.

Viri podatkov

Podatki so rezultat sodelovanja Statističnega urada Republike Slovenije z upravnimi enotami ter Ministrstvom za gospodarstvo.

Vsi trgovci so bili skladno z določbami 17. in 17. a člena Zakona o trgovini (Uradni list RS, št. 18/93, 36/2000, 62/2001 in 96/2002) dolžni prijaviti obratovalni čas prodajalne pristojni upravni enoti, in sicer največ 45 in najmanj 15 dni pred začetkom poslovanja prodajalne ali pred spremembo urnika obratovalnega časa prodajalne.

Statistični urad je na obrazec za prijavo urnika obratovalnega časa prodajalne (v nadaljevanju prijava) dodal še nekaj statistično zanimivih vprašanj. S tem smo se

izognili dvojnemu obremenjevanju trgovcev, saj so ti z oddajo prijave zadostili hkrati zahtevam uprave in statistike.

S pravilnikom je bila določena naslednja vsebina prijave:

- identifikacijski podatki o trgovcu in prodajalni,
- velikost prodajalne,
- urnik obratovalnega časa prodajalne,
- glavna dejavnost prodajalne in
- vrsta prodajalne.

Pristojni organi upravnih enot so kopije izpolnjenih prijav poslali na Statistični urad.

Enota opazovanja

Enota opazovanja je prodajalna. Njena glavna dejavnost je po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD) trgovina na drobno (52). Upoštevane niso enote, ki spadajo v skupini trgovina na drobno zunaj prodajaln (52.6) in popravilo izdelkov široke porabe (52.7). Upoštevajo pa se tudi prodajalne, ki so po svoji glavni dejavnosti uvrščene v trgovino na drobno z motornimi vozili (50.102), z deli za motorna vozila (50.302), z motornimi kolesi in deli (50.402) ter z motornimi gorivi (50.5).

Način zbiranja podatkov in zajetje

Podatke smo pridobili s pomočjo upravnih enot, ki so nam poslale kopije izpolnjenih obrazcev *Prijava urnika obratovalnega časa prodajalne*. Od leta 2002 so bile upravne enote zadolžene za potrjevanje urnika obratovalnega časa prodajaln in tako na nek način skrbnice te administrativne zbirke podatkov.

Poslane kopije prijav so se nanašale na leta 2002, 2003, 2004, 2005 in nekaj prijav še na začetek leta 2006. Vse prijave smo pregledali in izločili prijave tistih prodajaln, ki so urnik odpiralnega časa večkrat prijavile, na primer ob spremembah odpiralnega časa, ob zamenjavih lastnikov ali spremembi dejavnosti in podobno.

Objavljeni podatki so tako posnetek stanja ob koncu leta 2005 oz. v začetku 2006.

Obdelava podatkov

Iz prispelih prijav obratovalnega časa smo poleg identifikacijskih podatkov o prodajalni in trgovcu obdelali še podatke o velikosti prodajalne, glavni dejavnosti in vrsti prodajalne.

Definicije

Prodajalna je prostor v zgradbi, namenjen za prodajo blaga na drobno. Med prodajalne štejemo tudi kioske.

Prodajni prostor je prostor, v katerem poteka prodaja blaga in v katerem je blago razstavljeno. Če se to dogaja v več nadstropjih, so morali prijavitelji upoštevati vsa nadstropja. Odprt prodajni prostor se, razen pri prodaji gradbenega materiala, ni upošteval. Pri bencinskih črpalkah se kot prodajni prostor upošteva pokriti del bencinske črpalke, kjer se toči gorivo, in prostor za plačevanje računov.

Priročno skladišče je prostor za shranjevanje blaga, s katerim se dopolnjujejo zaloge blaga v prodajalni. Je v prodajalni ali njeni neposredni bližini. Pri bencinskih črpalkah je upoštevana površina tal nad rezervoarji.

Glavna dejavnost prodajalne je po Standardni klasifikaciji dejavnosti tista dejavnost, s katero ustvari prodajalna največji delež skupne dodane vrednosti. Prikaz po dejavnostih se praviloma nanaša na glavno vrsto blaga, ki ga trgovci praviloma pretežno prodajajo v prodajalnah.

Vrsta prodajalne je opredeljena skladno s Pravilnikom o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti, in pogojih za prodajo blaga zunaj prodajaln (Uradni list RS, št. 28/1993). Glede na zahteve iz omenjenega Pravilnika je prodajalna lahko: klasična prodajalna, samopostrežna prodajalna, blagovna hiša (vse s podvrstami), prodajalna za diskontno prodajo blaga, kiosk. Kot posebno vrsto prodajaln smo dodali še bencinske črpalke. Pri prodajalnah v okviru nakupovalnih centrov smo v glavnem upoštevali opredelitev samih prijaviteljev, razen omejitve, da mora nakupovalni center obsegati dovolj veliko prodajno površino (3000 m²) in poleg tega imeti tudi večjo prodajalno z živilskimi izdelki.

Način prikazovanja podatkov

Podatki v tej publikaciji se nanašajo na Slovenijo kot celoto in na posamezne regije, upravne enote, mestne občine, občine, naselja ter na glavno dejavnost posamezne

prodajalne po SKD. Glavna dejavnost prodajalne je po zgoraj navedeni definiciji določena po šifrantu SKD (Standardna klasifikacija dejavnosti, 2002).

Prodajalne so razvrščene po naslednjih dejavnostih:

- 52.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah**
- 52.11 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah, pretežno z živili
- 52.12 Trgovina na drobno v drugih nespecializiranih prodajalnah
- 52.2 Trgovina na drobno z živili, pijačami in tobačnimi izdelki v specializiranih prodajalnah**
- 52.21 Trgovina na drobno s svežim sadjem in zelenjavo
- 52.22 Trgovina na drobno z mesom in mesnimi izdelki
- 52.23 Trgovina na drobno z ribami, raki, mehkužci
- 52.24 Trgovina na drobno s kruhom, pecivom, testeninami, sladkornimi izdelki
- 52.25 Trgovina na drobno z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami
- 52.26 Trgovina na drobno s tobačnimi izdelki
- 52.27 Trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah z živili
- 52.3 Trgovina na drobno s farmacevtskimi, medicinskimi, kozmetičnimi in toaletnimi izdelki**
- 52.32 Trgovina na drobno z medicinskimi in ortopedskimi izdelki
- 52.33 Trgovina na drobno s kozmetičnimi in toaletnimi izdelki
- 52.4 Trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah**
- 52.41 Trgovina na drobno s tekstilom
- 52.42 Trgovina na drobno z oblačili
- 52.43 Trgovina na drobno z obutvijo in usnjenimi izdelki
- 52.44 Trgovina na drobno s pohištvom, svetili in drugimi predmeti za gospodinjstvo
- 52.45 Trgovina na drobno z električnimi gospodinjskimi, radijskimi in TV napravami
- 52.46 Trgovina na drobno s kovinskimi izdelki, barvami in gradbenim materialom
- 52.47 Trgovina na drobno s knjigami, časopisi, revijami, papirjem, pisalnimi potrebščinami
- 52.481 Trgovina na drobno s športno opremo
- 52.482 Dejavnost cvetličarn
- 52.483 Trgovina na drobno z vrtnarsko opremo in hišnimi živalmi
- 52.484 Trgovina na drobno s kurivom
- 52.485 Trgovina na drobno z urami, nakitom, bižuterijo
- 52.486 Trgovina na drobno z umetniškimi izdelki
- 52.487 Trgovina na drobno z igračami, otroško opremo
- 52.488 Trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah
- 52.491 *Trgovina na drobno z računalniško opremo*
- 52.492 *Trgovina na drobno s fotografsko, finomehanično opremo, materiali*
- 52.493 *Trgovina na drobno z očali, montaža in pripasovanje očal*
- 52.494 *Trgovina na drobno s čistili, tapetami*
- 52.495 *Trgovina na drobno s talnimi oblogami, preprogami*
- 52.496 *Trgovina na drobno s spominki, izdelki domače obrti*
- 52.5 Trgovina na drobno z rabljenim blagom**
- 50 (del) Trgovina na drobno z motornimi vozili in gorivi**
- 50.102 Trgovina na drobno z motornimi vozili
- 50.302 Trgovina na drobno z rezervnimi deli in dodatno opremo za motorna vozila
- 50.402 Trgovina na drobno z motornimi kolesi, deli in opremo
- 50.5 Trgovina na drobno z motornimi gorivi**
- 50.501 Trgovina na drobno z lastnimi motornimi gorivi
- 50.502 Posredništvo pri trgovini na drobno z motornimi gorivi

Dejavnosti prodajaln od 52.491 do 52.496, ki so izpisane v poševnem tisku, so bile dodane z namenom, da bi pridobili informacije o »drugih specializiranih prodajalnah«.

Skupine dejavnosti so oblikovane glede na skupine blaga, ki ga trgovci prodajajo v prodajalnah. Oblikovali smo naslednje skupine:

- trgovina na drobno z živili (52.11 in 52.2)
- trgovina na drobno z neživili (52.12, 52.3, 52.4 in 52.5)
- trgovina na drobno z motornimi gorivi in motornimi vozili ter deli za motorna vozila (50.5, 50.102, 50.302 in 50.402).

Sestavil: Jože Zalar

Zadnjič spremenjeno: 15.11.2006